

УДК 355.3 (47+57)

© Андрій СЛЮСАРЕНКО

СИЛИ СПЕЦІАЛЬНИХ ОПЕРАЦІЙ ЯК ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ КОМПОНЕНТ ЗБРОЙНИХ СИЛ: ПЕРСПЕКТИВИ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Аналізуються тенденції розвитку військ (сил) спеціального призначення, які обумовлені переосмисленням їх ролі й місця в забезпеченні безпеки та реалізації воєнно-політичної стратегії розвинутих держав. Узагальнюються новітні профільні дослідницькі розробки. Наголошується на винятковому значенні застосування Сил спеціальних операцій у специфічних умовах асиметричного протистояння, або у «гібридній війні».

Ключові слова: *Сили спеціальних операцій, Збройні сили України, «гібридна війна», «війни шостого покоління», антитерористична операція.*

Сучасні тенденції розвитку військ (сил) спеціального призначення обумовлені переосмисленням їх ролі й місця в забезпеченні безпеки та реалізації воєнно-політичної стратегії розвинутих держав. Початок ХХІ ст. характеризується переходом до такого типу збройного протиборства, у якому вирішальна роль належить високоточній зброї та іншим нетрадиційним для «війн п'ятого покоління» засобам, зокрема військам спеціального призначення, які реформуються в інтегровані Сили спеціальних операцій (ССО) як самостійний компонент воєнної організації держави або принаймні її Збройних сил.

Аналіз визначальних подій у сфері міжнародної безпеки свідчить про прагнення провідних держав досягти своїх амбіційних цілей шляхом проведення політики з «позицій сили». Більшість воєнних фахівців, експертів та вчених країн НАТО і Росії вважають, що світ вступає в період «війн нового покоління», для яких будуть характерними інші методи їх ведення та способи застосування сил і засобів. На їхню думку, війни в ХХІ ст. вестимуться невеликими за чисельністю, високомобільними та високопрофесійними, насиченими електронною технікою управління і розвідки арміями, при цьому не використовуватиметься зброя масового ураження.

Можна з упевненістю стверджувати, що прискорений розвиток та підвищення питомої ваги участі ССО в сучасних локальних війнах та конфліктах закономірно впливає з особливостей т.зв. «війн шостого покоління» – переважно

неконтактних війн із масованим застосуванням високоточної неядерної зброї, інформаційних методів протиборства з перетворенням в інтегроване поле бою землі, повітря та космосу. Однією з особливостей «війн шостого покоління» є заподіяння противникові «вибіркового» й комплексного ураження, шкоди як для воєнної, так і цивільної (переважно) сфер, що змушує його капітулювати до початку масштабних бойових дій.

За таких умов ССО здатні малими силами виводити з ладу життєво важливі об'єкти інфраструктури противника, у реальному часі корегувати завдання ударів високоточної зброї, самим знищувати високоточні засоби нападу ворога та засоби управління ними.

Головними принципами застосування добірних військ є раптовість, ініціатива, швидкість, узгодженість зусиль за напрямками та цілями, взаємодія зі спецслужбами та приватними військовими компаніями, здатність до неконвенційних дій (створення на основі підрозділів ССО повстанських антиурядових рухів, прихована участь у державних переворотках, замаскованих формах агресії тощо). Це перетворює ССО на обов'язковий та результативний інструмент т.зв. «гібридних воєн».

У низці країн світу (причому не тільки у великих державах або членах «Великої двадцятки», а навіть таких традиційно нейтральних, як Ірландія) спостерігається розширення номенклатури завдань, що покладаються на ССО, і такі завдання нерідко можна зарахувати до завдань стратегічного рівня. ССО все частіше розглядаються як міжвидова функціональна структура, яка охоплює компоненти різних видів Збройних сил, а також органи управління, структури забезпечення та підтримки їх дій, утверджується схема підпорядкування таких сил вищому воєнно-політичному керівництву держав, оминаючи проміжні управлінські ланки.

Причини появи ССО як оригінального компонента військової сили глибоко укорінені в особливостях історичного розвитку та сучасній цивілізаційній специфіці західної (євроатлантичної) цивілізації. Непосильний тягар воєнних витрат на попередньому рівні підштовхують провідні держави до спрямування зусиль на розгортання обмежених за кількістю, однак високомобільних, зразково оснащених та навчених угруповань, ядро яких становлять саме спецвійська, аеромобільні та амфібійно-десантні сили.

Поряд з цим основним реальним противником Збройних сил Заходу на полі бою виступають іррегулярні озброєні формування партизансько-повстанського типу, які роблять наголос на «зброї слабшого» – асиметричних діях. Останні спрямовані на нав'язування противникові бойових дій у таких умовах, які ускладнюють реалізацію його військово-технічної переваги, поширюють небезпеку на важливі невійськові об'єкти, цивільне населення, передбачають виведення з ладу дешевими засобами дорогих і складних систем озброєння та інфраструктури ворога, енергійний деструктивний вплив на моральний стан вояків та цивіль-

них мешканців у стані супротивника, ведення інформаційно-психологічного протиборства тощо.

Отож набувають нового змісту й значення класичні функції ССО – протидія аналогічними «партизанськими» методами іррегулярним силам противника, власне антитерористична боротьба, підрив соціальної бази підтримки повстанських формувань через інформаційно-психологічний та адміністративний вплив на населення.

Об'єднання військ та підрозділів спеціального призначення різного профілю в об'єднані ССО (окремий компонент військової потуги держави) перетворилося в одну з магістральних тенденцій модерного військового будівництва. Безперечним лідером із цього погляду є США. ССО в тому вигляді, у якому вони створені в США, є унікальним явищем військової організації держави. США стали першою державою, яка з кінця 1980-х рр. перетворила війська та інші структури спеціального призначення в самостійний компонент Збройних сил. Особливе значення Сил спеціальних операцій закріплене в концептуальних воєнно-політичних документах США найвищого рівня й визначається як перманентний засіб обстоювання геополітичних та військових інтересів цієї наддержави.

ССО провідних країн світу, адаптовані й оснащені відповідно до новітнього рівня воєнно-технічного прогресу, стануть складником єдиного інтегрованого театру військових дій, що об'єднає ділянки суходолу та акваторій, розділені сотнями кілометрів, атмосферу, космос, а також віртуально-інформаційну сферу.

Водночас їх структура, функції, система підготовки ретельно вивчаються й певною мірою втілюються в реформуванні збройних сил низки держав світу (у тому числі Росії та Китаю). Насамперед ідеться про великі постколоніальні держави з певними геополітичними амбіціями. Сили спецоперацій введені до складу Сухопутних військ (СВ) Народно-визвольної армії Китаю.

До формування ССО перейшли й окремі сусіди України – члени НАТО з-поміж посткомуністичних держав, передовсім Республіка Польща та Румунія. Зокрема, у Польщі чисельність підрозділів для проведення глибинної розвідки та диверсій ще до 2012 р. мала зрости з 5 до 9 батальйонів (до 3500 багнетів), для дій у тилу противника на глибину 300 – 500 км вони могли виставити від 36 до 72 розвідувально-диверсійних груп. Чисельність підрозділів СпПр у Румунії зростає до 1,5 тис. бійців. Туреччина, окрім 4 бригад «командос», створила спецпідрозділ МАК за зразком американських «Дельта форс» [1 – 16].

З листопада 2007 р., коли згідно з Указом Президента України започаткували творення Сил спеціальних операцій як компонента Збройних сил (ЗС) України, актуалізувалася й потреба в науковому осмисленні світового досвіду розбудови та застосування подібних спеціалізованих військових формувань. Відомо і те, що через фінансові ускладнення та, по суті справи, гальмування реальних реформ в інтересах творення сучасної боєздатної армії України плани організації вітчизняних ССО здебільшого залишилися нереалізованими.

Тим часом у бойових діях на Сході України у 2014–2017 рр. взяли активну участь та виконують нині розвідувально-бойові, інші спеціальні завдання співробітники ГУР МО України, 140-го окремого центру спецпризначення (СпПр) ГУР МО, 3 та 8-го окремих полків СпПр СВ України, а також 73-го морського центру СпПр та 801-го окремого загону СпПр (протидиверсійного) Військово-Морських сил України. Станом на вересень 2016 р. лише безповоротні втрати частин і органів військової розвідки становили 162 загиблих та 632 поранених вояки [17].

Принагідно зазначимо, що проведене автором наукове узагальнення новітніх профільних дослідницьких доробків дає підстави наголосити на винятковому значенні застосування ССО в специфічних умовах асиметричного протистояння, або у вельми поширеній нині (як воєнно-політичне явище та наукове визначення) «гібридній війні». На нашу думку, відповідно до загального задуму асиметричного протистояння основною формою бойового застосування військ (сил) спеціального призначення є спеціальні операції – операції, що проводяться спеціально організованими, навченими та озброєними військовими або іррегулярними силами для досягнення воєнних, політичних, економічних чи інформаційних цілей нетрадиційними військовими засобами в захоплених противником чи політично нестабільних районах.

Для гібридного (невизнаного відповідно до норм міжнародного права, «права війни») характеру протистояння притаманне використання ССО у тісній взаємодії зі спеціальними службами та антиурядовими парамілітарними формуваннями (повстансько-партизанськими, терористичними, організованими злочинними тощо, які самі (часто) створені та навчені спецслужбами та спецвійськами сторони – учасника конфлікту) з метою, зокрема:

- здійснення спеціальної розвідки в інтересах власних військ та інших суб'єктів конфлікту;

- виведення з ладу систем державного та військового управління противника;

- знищення (захоплення) штабів, важливих військових об'єктів, об'єктів тилу збройних сил протилежної сторони тощо;

- паралізування роботи транспорту та життєво важливої інфраструктури;

- проведення диверсійних дій у тилу збройних сил, терористичних актів проти представників командного складу та державного апарату, захоплення в полон воєначальників та командирів ворога;

- проведення спеціальних інформаційно-психологічних операцій для підриву морально-психологічного стану військовослужбовців та населення країни – жертви;

- організація, бойова та спеціальна підготовка незаконних (іррегулярних) збройних формувань із числа громадян країни, що стала жертвою нападу, найманців, іноземців та осіб без громадянства – учасників збройних конфліктів у «гарячих точках» світу тощо.

Залежно від конкретного випадку асиметричного протистояння, особливостей структури військової організації певної держави в неконвенційних діях можуть брати участь окремі частини (підрозділи) військ спеціального призначення або високомобільних сил («командос», повітряно-десантні, десантно-штурмові, аеромобільні підрозділи), а у разі наявності ССО як самостійного компонента збройних сил можливе комплексне застосування функціональних спецпідрозділів – спеціальної (глибинної) розвідки, розвідувально-диверсійних, бойових норців, інформаційно-психологічних операцій, з підготовки іррегулярних сил та «роботі з населенням» тощо.

З огляду на новітні виклики безпеці України стає зрозумілим, чому серед основних і першочергових (до кінця 2017 р.) завдань розвитку сектору безпеки і оборони України, визначених у «Концепції розвитку сектору безпеки і оборони України» (затвердженої Указом Президента України від 14 березня 2016 р. № 92), передбачене створення Сил спеціальних операцій як окремого роду військ за напрямками, визначеними «Концепцією формування та розвитку Сил спеціальних операцій».

Згадана Концепція пройшла всі етапи погодження і була затверджена наказом міністра оборони України. ССО стануть окремим видом сил, нині триває робота над законом про Сили спеціальних операцій. Сформоване командування ССО, яке безпосередньо керуватиме військовими частинами, що будуть передані силам спецоперацій (бойові військові частини, частини інформаційно-психологічних операцій тощо). Передбачалося, що на першому етапі (упродовж 2016 р.) військові частини спецназу підпорядковуватимуться командуванню ССО. Саме в цей період мали бути створені й військові частини управління, обслуговування та охорони. Ухвалене рішення про створення Центру спеціальних операцій, визначене місце дислокації, затверджений штатний розклад спеціалістів. На другому етапі, до кінця 2017 р., планується провести вдосконалення підготовки всіх частин за стандартами НАТО. Має відбутися синхронізація українських підрозділів з аналогічними підрозділами країн НАТО. Реформу вітчизняних ССО передбачають завершити до 2020 р. [18].

Наукові уявлення про побудову й тактику застосування у збройних конфліктах спецвійськ (сил спецоперацій різного профілю) зарубіжних країн та ЗС України знайшли висвітлення в наукових та навчально-методичних працях дослідників – представників Збройних сил, Служби безпеки України та інших військових формувань України – Г. Биструхіна, О. Васька, Д. Веденеєва, В. Кобка, І. Корчагіна, О. Мірошнікова, Д. Музиченка, І. Пегахіна, І. Руснака, А. Савельєва, А. Семуки, В. Стрижевського, В. Телелима, С. Тітенка, В. Ткаченка та інших науковців [19 – 33]. Доробки згаданих колег-науковців здебільшого зосереджені навколо вивчення військ спецпризначення провідних держав світу та СРСР в епоху «холодної війни» та на межі ХХ – ХХІ ст., їхньої участі в конкретних війнах (військових кампаніях), вивчення особливостей тактики, озброєння, спеціальної підготовки вояків тощо.

Водночас, на наше переконання, потрібно досягти на основі осмислення та введення в науковий обіг солідного військово-історичного та новітнього матеріалу, нових теоретичних узагальнень стосовно еволюції військ спецпризначення, їх інтеграції в ССО як окремого компонента Збройних сил в інтересах науково-аналітичного забезпечення творення оптимальної організаційно-функціональної моделі формування Сил спецоперацій ЗС України (основу яких становить саме сухопутний компонент), удосконалення їх бойової підготовки.

Крім того, розуміння особливостей формування елітних військ низкою провідних країн світу важливе і для розгортання процесу міжнародного військового співробітництва України. Зважаючи на загрозу національній безпеці Української держави та загального контексту реформування її Збройних сил, вивчення світового досвіду застосування ССО набуває особливого значення.

Доведення на конкретно-історичному та актуальному емпіричному матеріалі зростаючого значення й ролі сил спецоперацій як окремого функціонального компонента сучасних Сухопутних військ є запорукою підготовки науково обґрунтованих рекомендацій щодо подальшого розвитку ССО Збройних сил України.

Вважаємо важливим комплексне дослідження на основі світового досвіду особливостей виникнення, еволюції та бойового застосування військ спецпризначення та їх трансформації у Сили спецпризначення як самостійний компонент збройних сил сучасних армій.

При цьому, як видається, постають такі перспективні дослідницькі завдання:

- теоретичне узагальнення вітчизняних та зарубіжних наукових надбань з метою досягнення сучасного концептуального бачення ролі ССО у загальному контексті воєнної історії й військового мистецтва;

- виявлення особливостей бойового застосування військ спеціального призначення зарубіжних країн та СРСР у локальних війнах (конфліктах) 1945 – 2000-х рр.;

- дослідження досвіду участі військ спеціального призначення у збройних конфліктах на пострадянському просторі;

- визначення специфіки дій військ спеціального призначення в протистовищенні з іррегулярними збройними формуваннями (повстансько-партизанськими, терористичними, транснаціональними злочинними угрупованнями тощо);

- вивчення організації застосування сил спеціальних операцій України та країн НАТО в небойових (миротворчих, гуманітарних) операціях 1991 – початку 2000-х рр.;

- дослідження ролі та особливостей бойового застосування угруповань ССО у війнах та збройних конфліктах межі ХХ й ХХІ століть, включаючи військові компанії в Іраку та Афганістані;

- поглиблене вивчення історичних передумов та безпосереднього новаторського процесу формування (з кінця 1980-х рр.) Сил спецоперацій як самостійного функціонального компонента Збройних сил США, у яких подібний феномен військової організації з'явився вперше й набув завершених форм;

- порівняльне дослідження організаційно-функціонального розвитку сил спеціальних операцій країн НАТО, Ізраїлю, Російської Федерації й Китаю наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст.;

- теоретичне узагальнення тактики, форм і методів застосування ССО (прямі силові акції із застосуванням спеціального озброєння й тактики; спеціальна розвідка; рятувально-пошукові дії в тилу противника або на небезпечній території; психологічні операції; надання миротворчо-стабілізаційної й гуманітарної допомоги тощо);

- вивчення правового поля бойового застосування ССО в світлі норм міжнародного гуманітарного права («права війни»);

- дослідження історичного шляху становлення й діяльності частин (підрозділів) спецпризначення ЗС України та пошуки організаційних форм творення вітчизняних ССО (1991 – 2015 рр.);

- визначення шляхів можливого застосування історичного досвіду для подальшої розбудови й удосконалення професійного рівня ССО ЗС України, передовсім їх сухопутного компонента.

Джерела та література:

1. Александров С. *Современные тенденции развития спецназа иностранных государств // Неизвестная разведка.* – К., 2006. – № 1-2. – С. 34 – 40.
2. Бадрак В. *Армии XXI столетия // Зеркало недели.* – 2013. – 25 января.
3. Веденеев Д. *Теневая сила «новой Османской империи»: специальные службы Турецкой Республики // Камуфляж.* – 2012. – № 6. – С. 28 – 31.
4. Веденеев Д. *Силы психологических спецопераций США // Волонтер.* – 2012. – № 5. – С. 24 – 28.
5. Владимиров В., Попов И. *Силы специальных операций США в ходе контртеррористической операции «Несгибаемая свобода» в Афганистане // Зарубежное военное обозрение.* – 2003 – № 2. – С. 19 – 26.
6. Иванников И. *«Довгі вуха» стратегічного партнера // Волонтер.* – 2012. – № 4. – С. 4 – 10.
7. Иванников И. *Польські спеціальні служби // Волонтер.* – 2012. – № 6. – С. 52 – 58.
8. Качанов В. *Силы специальных операций у военных конфликтах // Волонтер.* – 2007. – № 1. – С. 8 – 13.
9. Сергеев А. *Силы спецопераций: взгляд в будущее // Неизвестная разведка.* – 2005. – № 3 – 4. – С. 100.
10. Унгуряну И. *Военные спецслужбы Румынии // Волонтер.* – 2012. – № 2. – С. 12 – 17.
11. Хаев А.Н., Смолкотин Н.В., Данилин И.Ф. *Система сил специального назначения: требования и свойства // Военная мысль* – 1999. – № 6. – С. 25 – 29.
12. Шарковский А. *«Дельта форс». Элита сил специального назначения самой воюющей армии мира // Независимое военное обозрение.* – 2015. – 10 февраля.
13. Шарковский А. *Красные береты бывают разными. Специальные силы Франции создавались по образу британских // Независимое военное обозрение.* – 2015. – 10 июля.
14. Шарковский А. *Козырная карта Бундесвера // Независимое военное обозрение.* – 2015. – 27 ноября.
15. Шлындов А. *«Воины-тени» на защите Поднебесной // Независимое военное обозрение.* – 2015. – 27 февраля.

16. Шмелев Ю. Силы специального назначения Ирландии // Зарубежное военное обозрение. – 2009. – №3. – С. 29 – 32.
17. Там, де було гаряче, завжди були розвідники. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/news/tam-de-bulo-garyache-zavzhdi-buli-voyini-rozvidniki-preziden-38099>.
18. Сили спеціальних операцій очолив десантник Ігор Луньов. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://www.radiosvoboda.org/content/article/27470017.html>.
19. Биструхін Г.С., Веденєєв Д.В. Науково-практичні погляди на анти- партизанські дії сил спеціального призначення (іноземний досвід) // Державна безпека України. – 2006. – № 3. – С.137 – 146.
20. Биструхін Г.С., Веденєєв Д.В. Науково-практичні погляди на антипартизанські дії сил спеціального призначення у містах США та інших країнах НАТО післявоєнного періоду // Науковий вісник Національної академії СБ України. – 2007. – № 26. – С. 41 – 50.
21. Биструхін Г.С. Розвідувальне та бойове застосування сил спеціальних операцій проти іррегулярних збройних формувань // Науковий вісник Національної академії СБ України. – 2007. – № 27. – С. 55 – 63.
22. Биструхін Г.С. До проблеми формування сил спеціальних операцій в Україні // З нагоди 15-річчя створення Служби безпеки України. Матеріали науково-практичної конференції. – Київ, 16 березня 2007 р. – С. 142 – 146.
23. Веденєєв Д.В., Биструхін Г.С., Семука А.І. Гострі кігті орла. Сили спеціальних операцій США: історія та сучасність. Монографія. – К.: К.І.С., 2010. – 400 с.
24. Веденєєв Д. В., Будков Д.В. Закулісний актор історії: Очерки історії розвідки і контррозвідки. – К.: К.І.С., 2015. – 392 с.
25. Веденєєв Д. Рейнджери ведуть за собою // Волонтер. – 2013. – № 2. – С. 14 – 22.
26. Кобко В.А. Підготовка спеціальних операцій у збройних конфліктах другої половини ХХ ст.: Дис. канд. істор. наук: 20.02.22. – К., 2004. – 209 с.
27. Музиченко Д.П., Корчагін І.А., Мірошніков О.П., Савельєв А.С. Аналіз ефективності виконання завдань розвідки в АТО // Труді Університету. – К., 2015. – № 2. – С. 66 – 72.
28. Плахов В.В. Воєнне мистецтво контртерористичної операції «Непохитна свобода» // Труді Академії. – 2002. – № 36. – С. 26 – 32.
29. Рибак М.І., Бадах Ю.Г. Воєнне мистецтво в локальних війнах після Другої світової війни. – К.: НАОУ, 2000. – 133 с.
30. Руснак І.С., Телелим В.М. Розвиток форм і способів ведення інформаційної боротьби на сучасному етапі // Наука і оборона. – 2000. – № 2. – С. 18 – 23.
31. Стрижевський В.В. Розвиток сил спеціальних операцій сухопутних військ США // Труді Академії. – 2002. – № 41. – С. 28 – 35.
32. Титенко С. Силы специальных операций: развитие продолжается // Неизвестная разведка. – 2008. – № 1. – С. 50 – 59.
33. Черкаський І.Б., Дузь-Крятченко О.П. Уроки застосування угруповання коаліційних сил США та Великобританії проти Іраку в операції «Шок і трепет» // Труді Академії. – 2003. – № 47. – С. 18 – 24.

© Андрей СЛЮСАРЕНКО

СИЛЫ СПЕЦИАЛЬНЫХ ОПЕРАЦИЙ КАК ФУНКЦИОНАЛЬНЫЙ КОМПОНЕНТ ВООРУЖЕННЫХ СИЛ: ПЕРСПЕКТИВЫ НАУЧНОГО ИССЛЕДОВАНИЯ

Анализируются тенденции развития войск (сил) специального назначения, которые обусловлены переосмыслением их роли и места в обеспечении безопасности и реализации военно-политической стратегии развитых государств. Обобщаются новейшие профильные исследовательские разработки. Отмечается исключительное значение применения Сил специальных операций в специфических условиях асимметричного противостояния, или в «гибридной войне».

Ключевые слова: *Силы специальных операций, Вооруженные силы Украины, «гибридная война», «войны шестого поколения», антитеррористическая операция.*

© Andrii SLIUSARENKO

SPECIAL OPERATIONS FORCE AS FUNCTIONAL COMPONENT OF THE ARMED FORCES: PROSPECTS FOR SCIENTIFIC RESEARCH

The article analyzes trends of development of special operations forces, which are specified by rethinking their role and place in providing security and realization of military and political strategies of developed countries. It summarizes the latest research profile works. It emphasizes the exclusive importance of the use of Special Operations Forces in specific conditions of asymmetric conflict or "hybrid warfare".

In a well-argued manner the article substantiates the need in achieving new theoretical generalizations regarding the evolution of special operations forces, based on understanding and introducing reputable military-historical and newest materials into scientific research

The work determines the main principles of the use of special operations forces: surprise, initiative, speed, coordination of efforts in reaching objectives, interaction with special services and private military companies, the ability to unconventional actions (creation of insurgency anti-government movements based on SOF units, secret participation in the coup, disguised forms of aggression, etc.).

The main real enemy of the West armed forces on the battlefield is irregular armed guerrilla-type insurgency formations that put an emphasis on "weapons of the weaker enemy" - asymmetrical actions.

Last actions are aimed at imposing combat operations to the enemy under such conditions that complicate the realization of his military and technical superiority, distribute hazard to important non-military facilities, civilian population, provide disabling of expensive and complex weapons systems and infrastructure of the enemy by cheap means, energetic destructive effect on the morale of soldiers and civilians on the enemy area, conduct information-psychological confrontation etc. It is concluded that combining forces and special operations units of different profiles become one of the main trends in modern military construction.

The author performed scientific generalization of the newest specialized research collections, and it allows to emphasize the use of SOF in close interaction with special services and anti-government paramilitary formations (guerrilla, terrorist, organized criminal ones, etc., which are often parties created and trained by special services – actors of the conflict) in order to:

conduct special intelligence in the interest of own troops and other actors of the conflict; disabling of state and military control of the enemy; destruction (capture) of headquarters, major military facilities, objects behind the enemy lines, etc.;

paralyze transport and critical infrastructure; acts of sabotage behind the battlefield, terrorist attacks against members of the command staff and state apparatus, capture enemy commanders; conduct special information and psychological operations to undermine the morale of military personnel and the population - victims; organize combat and special training of illegal (irregular) armed formations from citizens who are victims of assault, mercenaries, foreigners and stateless persons - participants in armed conflicts in "hot points" of the world, etc.

Key words: *Special operations forces (SOF), Ukrainian Armed Forces, "hybrid war", "wars of the sixth generation", anti-terroristic operations.*